

Tlačová správa, 9.10.2024, 9:30 hod.

INEKO: Finančné zdravie miest a žúp sa po COVID-ovom prepade stabilizovalo, ale úrovni pred pandémie sa nepriblížilo

Samosprávy minulý rok v priemere mierne zlepšili svoje hospodárenie - narástli im prebytky na bežných účtoch a v percentuálnom vyjadrení dokázali znížiť svoje zadlženie. Aj vďaka tomu zastavili prepád svojho finančného zdravia, ktoré po rekordne dobrom roku 2019 postupne počas pandémie spadlo až na úroveň roku 2015, kde sa teraz zastabilizovalo.

Mestá: Finančné zdravie

Rok 2023 priniesol stabilizáciu hospodárenia samospráv. Priemerné skóre finančného zdravia za všetkých 141 miest na Slovensku dosiahlo hodnotu 4,22 z maximálnych 6,00, čo je o 0,01 bodu menej ako rok predtým. Mestá boli na vrchole svojho finančného zdravia počas rokov 2017 až 2020 a aktuálne skóre je približne 0,20 bodu pod hodnotením z uvedeného obdobia.

Spomedzi všetkých miest v SR získalo celkovo 38 miest hodnotenie „**výborné finančné zdravie**“ (skóre nad 5 bodov). To je mierne zlepšenie oproti roku predtým, keď sa takýmto hodnotením mohlo pochváliť 37 miest. Pokiaľ ide o individuálne výsledky, prvú priečku v aktuálnom rebríčku finančného zdravia obhájilo 7-tisícové mesto Krásno nad Kysucou, ktoré dosiahlo 5,68 bodov. Nasledujú Tvrdošín (5,59), Dubnica nad Váhom (5,54), Nové Mesto nad Váhom (5,54) a Svätý Jur (5,49). Týchto päť miest bolo na vrchole rankingu aj pred rokom, dokonca v rovnakom poradí. Významným pozitívnym skokom rebríčka finančného zdravia je Nová Baňa, ktorá sa z minuloročného 29. miesta posunula už na 6. miesto.

Pri 98 mestách evidujeme finančné zdravie ako „**dobré**“ (skóre medzi 4 a 5 bodmi). Hodnotenie medzi 3 a 4 bodmi, tzn. „**dostatočné**“ finančné zdravie, zaznamenali mestá Bratislava, Spišské Vlachy, Zlaté Moravce, Považská Bystrica a Levoča. Negatívnym skokom sú najmä Spišské Vlachy, ktoré medziročne stratili až takmer 0,5 bodu. Postavenie týchto miest v rebríčku signalizuje ich relatívne nižšiu finančnú stabilitu a potenciálne problémy v budúcnosti.

Pri **Bratislave** sa jedná o agregovaný údaj za celé mesto, teda magistrát a všetky mestské časti spolu. Ak by doňho nebola zahrnutá problémová mestská časť Devín s obrovským historickým dlhom a záväzkami po lehote splatnosti, ktorá bola roky v nútenej správe a aktuálne prechádza tzv. konsolidáciou pohľadávok, tak by celá Bratislava bola vo vyššom pásme – zhruba na úrovni priemeru všetkých miest. Celú Bratislavu však ťahá nadol aj jej magistrát, od ktorého sú pri posudzovaní finančného zdravia horšie už len Spišské Vlachy a spomínaný Devín.

Hodnotenie finančného zdravia poskytuje komplexný pohľad na hospodárenie samospráv, ktoré INEKO zostavuje na základe vlastnej metodiky. Zahŕňa viaceré kľúčové parametre hospodárenia: celkový dlh, dlhovú službu, bilanciu bežného účtu a záväzky po lehote splatnosti.

Tab. 1: Zoznam miest s najlepším a najhorším finančným zdravím s ďalšími dôležitými ukazovateľmi ich hospodárenia

Poradie 2023 (2022)	Mesto	Obyv. (tis.)	Celkový dlh (% BP)	Dlhová služba (% BP)	Bilancia bežného účtu (%)	Záväzky po lehote splat. (% BP)	Záväzky viac ako 60 dní po splat. (% BP)	Finančné zdravie (0; +6)
1 (1)	Krásno nad Kysucou	7	0,00%	3,05%	14,18%	0,00%	0,00%	5,68
2 (2)	Tvrdošín	9	0,00%	1,07%	12,51%	0,00%	0,00%	5,59
3 (3)	Dubnica nad Váhom	22	1,14%	1,99%	10,60%	0,00%	0,00%	5,54
4 (4)	Nové Mesto nad Váhom	19	2,15%	4,53%	12,53%	0,00%	0,00%	5,54
5 (5)	Svätý Jur	6	0,00%	0,00%	11,57%	0,00%	0,00%	5,49
6 (29)	Nová Baňa	7	0,00%	3,59%	22,56%	0,00%	0,00%	5,49
7 (6)	Rajecké Teplice	3	7,03%	1,29%	12,64%	0,00%	0,00%	5,42
8 (7)	Turzovka	7	8,25%	4,41%	9,03%	0,00%	0,00%	5,32
9 (20)	Topoľčany	24	0,00%	3,75%	12,94%	0,00%	0,00%	5,31
10 (14)	Pezinok	25	0,78%	0,89%	9,69%	0,00%	0,00%	5,28
...	...	...	...	...	...	...	...	...
132 (133)	Giraltovce	4	20,60%	12,24%	2,30%	0,00%	0,00%	4,27
133 (122)	Šaľa	21	46,60%	21,43%	5,98%	0,00%	0,00%	4,26

134 (134)	Prešov	83	33,02%	5,58%	6,66%	0,37%	0,12%	4,16
135 (136)	Nováky	4	26,36%	8,34%	3,23%	0,12%	0,12%	4,05
136 (137)	Spišské Podhradie	4	27,69%	11,41%	5,03%	0,11%	0,03%	4,02
137 (139)	Levoča	14	27,92%	9,96%	2,79%	0,02%	<0,01%	3,98
138 (138)	Považská Bystrica	38	35,22%	5,84%	3,06%	0,02%	0,02%	3,91
139 (140)	Zlaté Moravce	12	47,65%	23,18%	1,57%	0,07%	0,00%	3,83
140 (135)	Spišské Vlachy	3	54,14%	19,08%	-2,18%	0,00%	0,00%	3,67
141 (141)	Bratislava /spolu/*	477	34,69%	2,88%	6,82%	4,30%	3,30%	3,66
Všetky mestá /spolu/		2 856	22,02%	5,40%	6,86%	1,01%	0,71%	4,22
Všetky samosprávy v SR /spolu**		5 429	20,35%	6,05%	8,79%	0,51%	0,35%	4,41
Bratislava /bez Devína/		475	34,30%	2,88%	6,83%	2,68%	1,68%	4,23
Bratislava (magistrát)		477	50,83%	3,09%	3,48%	4,27%	2,92%	3,71

Zdroj: dáta – mestá; zber dát – Ministerstvo financií SR; metódika a prepočet – INEKO; BP – bežné príjmy; *magistrát a všetky mestské časti spolu; **všetky mestá, obce a VÚC spolu; hodnoty zvýraznené červenou farbou znamenajú prekročenie zákonného kritéria

Mestá: Dlh a bilancia bežného účtu

Mestá prvýkrát po trojročnej pauze dokázali znížiť svoju **mieru zadlženia**. Priemerná miera zadlženia miest v SR počas roku 2023 klesla z 23,2 % na 22,0 %, a dostala sa tak na úroveň roku 2018. Ide zároveň o jednu z najnižších hodnôt, odkedy máme k dispozícii údaje o zadlžení samospráv (pozn.: od roku 2009).

Aj za rok 2023 platí, že žiadne mesto v SR neprekročilo zákonnú hranicu celkového dlhu na úrovni 60 % bežných príjmov predchádzajúceho roka. Avšak Spišské Vlachy a Bratislava – magistrát prekročením dlhovej úrovne 50 % spadli do prvého sankčného pásma dlhovej brzdy a majú povinnosť zdôvodniť výšku dlhu a navrhnúť prvé opatrenia na jeho zníženie.

Ku koncu roka 2023 mali podľa údajov MF SR najvyšší dlh v meste Spišské Vlachy (54,1 %). Ďalšie v poradí sú Zlaté Moravce (47,6 %), Šaľa (46,6 %), Považská Bystrica (35,2 %), Nová Dubnica (34,9 %) a celá Bratislava (34,7 %), pričom bratislavský magistrát zvýšil medziročne svoj celkový dlh o 3 %-uálne body až na 50,8 % z bežných príjmov. V prípade Bratislavy teda sumárnu štatistiku zadlženia vylepšujú prevažne nižšie dlhy mestských častí, s výnimkou historicky obrovsky zadlženého Devína (takmer 300 % ku koncu minulého roka).

O finančnej kondícii samospráv dobre vypovedá aj **bilancia bežného účtu**. Tá sleduje, ako samospráva dokáže kryť svoje bežné výdavky z bežných príjmov. Platí, že čím väčší prebytok dokáže samospráva pri svojom bežnom hospodárení vytvoriť, tým väčší priestor jej vznikne na údržbu a zveľaďovanie svojho majetku.

Sumárna bilancia bežných účtov všetkých miest dosiahla za minulý rok +6,86 %, čo je relevantné medziročné zlepšenie oproti hodnote +4,08 % z roku 2022. Na jednej strane, ide o najlepšiu hodnotu spomedzi rokov 2021 až 2023, no zároveň o štvrtú najhoršiu spomedzi uplynulých 10 rokov. Hospodárenie miest je po kríze spojenej s COVID-om a infláciou naďalej pod tlakom, z dostupných údajov sa však zdá, že výhľad je skôr pozitívny. Rizikom môže byť legislatívne obmedzenie príjmov samospráv v rámci konsolidácie verejných financií. Mimo záberu tejto analýzy je otázka, či a v akej miere reagovali samosprávy na tieto krízy v podobe obmedzovania rozsahu a kvality poskytovaných verejných služieb.

V roku 2023 zaznamenalo kladnú bilanciu bežného účtu 138 zo všetkých 141 miest. Najvyšší prebytok dosiahli v Novej Bani (+22,6 %), Leopoldove (+19,1 %) a v meste Vysoké Tatry (+15,2 %). Naopak, najvyšší deficit mali v Gabčíkove (-3,4 %). Deficitne hospodáril aj v Spišských Vlachoch (-2,2 %) a v Lipanoch (-0,7 %). Deficit na bežnom účte je pritom jednoznačne nežiaducim javom. Aj podľa zákona majú byť bežné rozpočty schvaľované ako prebytkové alebo vyrovnané.

Samosprávy Bratislavy a Košíc

Špecifickým prípadom samospráv sú Bratislava a Košice, ktoré sú ako jediné mestá na Slovensku ďalej členené aj na samostatne hospodáriace mestské časti. Mnohé z týchto mestských častí majú desiatky tisíc obyvateľov, a preto je rovnako dôležité sledovať aj ich finančné zdravie. Navyše, Bratislava a Košice majú magistráty, ktoré sú vzhľadom na mestské časti ďalšími nezávislými samosprávami – pre zjednodušenie ich však zahrňame s mestskými časťami do jedného porovnania.

V rámci Bratislavy dosiahli v roku 2023 najlepšie finančné zdravie mestské časti Jarovce, Petržalka a Staré Mesto. Na opačnom konci evidujeme magistrát, Rusovce a najmä mestskú časť Devín, ktorá bola 18 rokov v nútenej správe.

V Košiciach získali najlepšie hodnotenie mestské časti Krásna, Barca a Ťahanovce. Naopak, najnižšie skóre finančného zdravia evidujeme postupne pri Kavečanoch, košickom magistráte a pri časti Luník IX.

Tab. 2: Zoznam samospráv BA s najlepším a najhorším fin. zdravím s ďalšími dôležitými ukazovateľmi ich hospodárenia

Poradie 2023 (2022)	Mestská časť	Obyv. (tis.)	Celkový dlh (% BP)	Dlhová služba (% BP)	Bilancia bežného účtu (%)	Závazky po lehote splatnosti (% BP)	Závazky viac ako 60 dní po splatnosti (% BP)	Skóre finančného zdravia (0; +6)
1 (1)	BA - Jarovce	3	0,00%	0,00%	12,36%	0,00%	0,00%	5,55
2 (3)	BA - Petržalka	113	5,36%	2,59%	15,27%	0,89%	0,00%	5,39
3 (11)	BA - Staré Mesto	47	0,00%	0,69%	10,06%	0,00%	0,00%	5,25
4 (4)	BA - Devínska Nová Ves	17	11,94%	2,17%	14,14%	0,00%	0,00%	5,24
5 (9)	BA - Nové Mesto	45	0,00%	4,47%	10,59%	0,53%	0,00%	5,17
...	...	...	...	...	...	...	...	...
14 (15)	BA - Vrakuňa	20	17,01%	4,95%	8,29%	2,01%	0,00%	4,78
15 (16)	BA - Ružinov	82	27,88%	2,53%	7,34%	0,96%	0,00%	4,70
16 (10)	BA - Rusovce	4	31,47%	4,10%	8,84%	0,00%	0,00%	4,59
17 (17)	Bratislava (magistrát)	477	50,83%	3,09%	3,48%	4,27%	2,92%	3,71
18 (18)	BA - Devín	2	293,23%	0,86%	2,28%	1 075%	1 075%	1,39
Bratislava /spolu/		477	34,69%	2,88%	6,82%	4,30%	3,30%	3,66

Zdroj: dáta – mestské časti, magistrát; zber dát – Ministerstvo financií SR; metodika a prepočet – INEKO; BP – bežné príjmy; hodnoty zvýraznené červenou farbou znamenajú prekročenie zákonného kritéria

Tab. 3: Zoznam samospráv KE s najlepším a najhorším fin. zdravím s ďalšími dôležitými ukazovateľmi ich hospodárenia

Poradie 2023 (2022)	Mestská časť	Obyv. (tis.)	Celkový dlh (% BP)	Dlhová služba (% BP)	Bilancia bežného účtu (%)	Závazky po lehote splatnosti (% BP)	Závazky viac ako 60 dní po splatnosti (% BP)	Skóre finančného zdravia (0; +6)
1 (1)	KE - Krásna	6	14,08%	3,67%	40,45%	0,00%	0,00%	5,76
2 (2)	KE - Barca	4	13,24%	6,72%	11,60%	0,00%	0,00%	5,70
3 (10)	KE - Ťahanovce	2	0,00%	2,38%	16,37%	0,00%	0,00%	5,43
4 (5)	KE - Košická Nová Ves	3	0,00%	0,00%	9,42%	0,00%	0,00%	5,43
5 (6)	KE - Vyšné Opátske	3	0,00%	0,00%	14,43%	0,00%	0,00%	5,41
...	...	...	...	...	...	...	...	...
19 (14)	KE - Poľov	1	32,32%	7,00%	9,66%	1,52%	1,52%	4,85
20 (16)	KE - Sídliisko KVP	22	10,86%	0,24%	-0,03%	0,00%	0,00%	4,79
21 (19)	KE - Lunik IX	7	21,87%	5,08%	-1,25%	0,00%	0,00%	4,54
22 (22)	Košice (magistrát)	226	27,43%	4,23%	5,29%	0,20%	0,18%	4,36
23 (13)	KE - Kavečany	1	40,10%	30,17%	1,41%	0,00%	0,00%	4,28
Košice /spolu/		226	24,49%	4,14%	5,87%	0,18%	0,16%	4,30

Zdroj: dáta – mestské časti, magistrát; zber dát – Ministerstvo financií SR; metodika a prepočet – INEKO; BP – bežné príjmy; hodnoty zvýraznené červenou farbou znamenajú prekročenie zákonného kritéria

VÚC: Samosprávne kraje prelomili 3-ročnú sériu, počas ktorej sa im zhoršovalo finančné zdravie

Vyššie územné celky (VÚC) dokázali v roku 2023 zlomiť negatívny trend z obdobia 2020 až 2022, kedy sa im výrazne zhoršilo finančné zdravie počas troch rokov v rade. Tentokrát priemerné skóre finančného zdravia za všetky župy narástlo o 0,02 bodu na +4,37. Ide o mierne zlepšenie, avšak stále sa jedná o druhú najhoršiu hodnotu od roku 2016.

Pod toto mierne zlepšenie sa podpísal najmä pokles dlhu – priemerná miera zadlženia všetkých ôsmich VÚC v SR bola ku koncu roka 2023 na úrovni 29,9 %, zatiaľ čo ku koncu roka 2022 sme evidovali údaj 32,3 %.

Žiadna spomedzi ôsmich žúp na Slovensku neprekročila zákonnú hranicu pre celkový dlh na úrovni 60 % z bežných príjmov a takisto ani prvé sankčné pásmo dlhovej brzdy pre samosprávy (50 %). Najvyšší dlh mali ku koncu roka 2023 v Bratislavskom samosprávnom kraji (41,5 %). Naopak, najlepší stav zaznamenali v nitrianskej župe (9,0 %). Dlž dokázali v roku 2023 najviac znížiť v žilinskom kraji (o vyše 7 %-uálnych bodov).

Zlepšil sa aj ďalší významný ukazovateľ hospodárenia žúp. Narástol im priemerný prebytok na bežných účtoch z +7,6 % na +9,5 %, čo je lepší výsledok ako v rokoch 2021 či 2022, no horší ako v rokoch 2016-2020. Mierne klesli aj záväzky, ktoré sú viac ako 60 dní po lehote splatnosti.

Pokiaľ ide o bilanciu bežného účtu, všetky župy dosiahli v roku 2023 kladné hodnoty, t.j. prebytky. Najlepšie hospodárila bratislavská (+14,8 %), trenčianska (+12,8 %) a prešovská župa (+11,4 %). Relatívne len mierny prebytok na bežnom účte (niečo cez 1 %) vyprodukoval banskobystrický kraj.

Na vedúcu pozíciu vo finálnom hodnotení finančného zdravia sa dostal, minulý rok druhý, Nitriansky samosprávny kraj so skóre 5,04 bodu, čím vystriedal na čele trnavskú župu. Na konci rebríčka finančného zdravia evidujeme košickú župu s hodnotením 4,34 bodu. Najviac si medziročne zlepšila skóre žilinská župa (o 0,24 bodu), vďaka čomu sa posunula z posledného miesta na siedme. Takmer všetky kraje vykazujú „dobré finančné zdravie“ (skóre medzi 4 a 5 bodmi). Nitrianska župa sa ako jediná mierne prehupla cez 5-bodovú hranicu, čím dosiahla najvyššie celkové ohodnotenie finančného zdravia - samospráva s „výborným finančným zdravím“.

Tab. 4: Finančné zdravie samosprávnych krajov a ďalšie dôležité ukazovatele ich hospodárenia

Poradie 2023 (2022)	VÚC	Obyv. (tis.)	Celkový dlh (% BP)	Dlhová služba (% BP)	Bilancia bežného účtu (%)	Závazky po lehote splatnosti (% BP)	Závazky viac ako 60 dní po splatnosti (% BP)	Skóre finančného zdravia (0; +6)
1 (2)	Nitriansky	671	8,99%	2,62%	9,14%	0,00%	0,00%	5,04
2 (1)	Trnavský	566	32,54%	7,87%	9,90%	0,00%	0,00%	4,83
3 (5)	Bratislavský	728	41,51%	5,60%	14,84%	0,00%	0,00%	4,82
4 (6)	Prešovský	808	32,01%	3,78%	11,35%	0,00%	0,00%	4,68
5 (4)	Trenčiansky	571	35,71%	3,53%	12,75%	0,00%	<0,01%	4,55
6 (3)	Banskobystrický	618	28,70%	12,08%	1,07%	0,00%	0,00%	4,54
7 (8)	Žilinský	688	28,11%	10,15%	7,27%	0,00%	0,00%	4,47
8 (7)	Košický	780	35,88%	3,50%	10,41%	0,04%	0,04%	4,34
VÚC /spolu/		5 429	29,89%	6,07%	9,53%	0,01%	0,01%	4,37
Všetky samosprávy v SR /spolu/*		5 429	20,35%	6,05%	8,79%	0,51%	0,35%	4,41

Zdroj: dáta – mestské časti, magistrát; zber dát – Ministerstvo financií SR; metodika a prepočet – INEKO; BP – bežné príjmy;
*všetky mestá, obce a VÚC spolu; hodnoty zvýraznené červenou farbou znamenajú prekročenie zákonného kritéria

Viac informácií o metodike a výsledkoch hospodárenia všetkých samospráv, ako aj podrobné dáta o rozpočtoch a hospodárení ich podriadených organizácií nájdete na portáli: www.hospodarenieobci.sk

Kompletné analýzy hospodárenia samospráv si môžete voľne stiahnuť tu:

Mestá: www.ineko.sk/file_download/1743

Župy: www.ineko.sk/file_download/1741

Dušan Zachar
riaditeľ INEKO
0944 360 390
obce@ineko.sk

Projekt hodnotenia finančného zdravia samospráv a prevádzku portálu www.hospodarenieobci.sk podporuje spoločnosť [PosAm, spol. s r. o.](http://www.posam.sk)

USEFUL
TECHNOLOGIES